

Holland Solar

Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht
T +31 (0)30 232 80 08
E info@hollandsolar.nl
I www.hollandsolar.nl
KvK. 40411016
BTW. NL0066.55.506.B01

Geachte leden van de Commissie voor Economische Zaken en Klimaat

Dank voor de uitnodiging aan Holland Solar, de branchevereniging voor de zonnesector, om een inbreng te leveren over de SDE++. Met enige zorg kijken onze leden naar de SDE++ als opvolger van de SDE+. Wij zullen hieronder onze zorgen en voorstellen voor verbetering toelichten. Onze hoofdpunten:

1. Ga uit van de CO₂-reductie van een zonneproject, gedurende de werkelijke levensduur van de zonnestroomsystemen (25 jaar).
2. Zorg voor een onderzoek hoe in de SDE++ van 2021 een directe koppeling gemaakt kan worden tussen de daadwerkelijke productie en afname van hernieuwbare energie op projectniveau.
3. Zorg voor een 'bonus' in de SDE++ voor de afwezigheid van infrastructuurkosten bij zonthermie.
4. Stel een nieuwe categorie in voor lage temperatuur zonnewarmte inclusief PVT.
5. Tel de GVO prijs mee in het lagere subsidiebedrag zodat de ranking van zon eerlijk en beter uitkomt.
6. Stel duurzaamheidseisen aan CCS-subsidie omwille van een daadwerkelijke CO₂ winst in de keten.

Twijfels over een verbrede SDE++

Eén subsidieregeling die de goedkoopste optie per ton CO₂-reductie beloont klinkt in eerste instantie logisch. De productie van hernieuwbare energie, de daadwerkelijke toepassing van energie en het afvangen van CO₂ zijn echter drie verschillende grootheden. Het onder één noemer brengen van CO₂-reductie is complex en lastig modelmatig te vergelijken, waardoor ongewenste effecten ontstaan. Het grootste bezwaar van Holland Solar is dat er, door een groot aantal aannames, een oneerlijke vergelijking ontstaat tussen duurzame energieprojecten en projecten met CO₂ afvang en opslag; of tussen verduurzaming van de energievraag binnen of buiten een industrie.

Een voorbeeld hiervan: een industrie die in zijn proces biomassa voor warmte inzet gaat daarmee over op volledig duurzame energie en krijgt hiervoor dito subsidie; het betrekken van elektriciteit uit een nabij gelegen zonnestroomsysteem wordt echter niet als duurzaam aangemerkt maar als deels fossiele landelijke mix. Voor de berekening van de CO₂-uitstoot van deze industrie is elektrificatie weer wel 100% emissievrij.

Tevens negeert de SDE++ een aantal maatschappelijke baten, waardoor er een oneerlijk vergelijking ontstaat. Bijvoorbeeld: zonthermie heeft geen algemene infrastructuur nodig, maar deze maatschappelijke baten worden niet gewaardeerd in de SDE++. Dit geldt ook voor de bijdrage van zon- en windstroom aan een volledig hernieuwbare energievoorziening versus fossiele energie met CCS.

Holland Solar roept op om het ongelijke speelveld in de SDE++ op te heffen met de volgende aanpassingen.

Reken met CO₂-reductie tijdens de totale levensduur van een project

Zon- en windprojecten krijgen voor 15 jaar subsidie. In de praktijk blijven deze systemen 25 jaar zonnestroom of -warmte produceren. De subsidie voor 15 jaar zorgt dus voor significant meer CO₂-reductie dan gedurende die 15 jaar. Het zou eerlijk zijn de SDE++ ranking te baseren op de werkelijke CO₂ reductie, dus de kosten te delen door de tonnen CO₂ die een park niet in 15 maar gedurende 25 jaar reduceert. Doordat dit nu niet gebeurt staan zonnestroom en zonthermie projecten (dak en land) ten onrechte laag in de ranking.

Ga uit van de werkelijke CO₂-reductie van een zonneproject, gedurende de werkelijke levensduur van de zonnestroom- en zonnearmtesystemen (25 jaar).

Steun voor elektrificatie-opties

Voor de industrie is de inzet van zon- en windenergie vaak de stap naar verduurzaming. Het is administratief goed mogelijk een koppeling aan te brengen tussen een zonne- of windproject en het gebruik van deze volledig duurzame elektriciteit via een Purchase Power Agreement (PPA), een Garantie van Oorsprong (GVO) en telemetrie. Hiermee kan geregeld worden dat de afname enkel plaatsvindt op momenten met zon én windproductie. De groei in vraag zal ook sowieso leiden tot extra productie van (subsidie-loze) zonne- en windstroom.

De SDE++ steunt deze route echter niet. Een afnemer van elektriciteit moet altijd uitgaan van de deels vuile landelijke handelsmix. Daardoor scoort elektrificatie op papier slecht qua CO₂-effect. Dit blokkeert de inzet van hernieuwbaar opgewekte elektriciteit. Eenzelfde redenatie gaat op voor produceren van zonnearmte in stadswarmtesystemen.

Zorg voor een onderzoek in overleg met marktpartijen, hoe in de SDE++ van 2021 een directe werkelijke koppeling gemaakt kan worden tussen de daadwerkelijke productie en afname van hernieuwbare energie op projectniveau.

Met opmerkingen [AV1]: Als dit ook voor stadswarmte geldt, dan moet dat ook in tekst eronder toegelicht worden. Zo doen?

Zonthermie: ondergewaardeerd en geen categorie voor lage temperatuur

Zonthermie is de duurzaamste vorm van warmteproductie, zonder bijkomende maatschappelijke kosten en met een hoog potentieel. Het is bij uitstek een oplossing voor lage temperatuur verwarming van gebouwen, zwembaden en bodembronnen. De lokale productie en toepassing leidt ertoe dat er geen infrastructuurkosten zijn en geen toename aan congestie ontstaat. Dit feit wordt in de SDE++ niet gewaardeerd.

Ook de combinatie van Zon PV en zonnearmte (zogenaamde PVT) kent een groot potentieel in de warmtetransitie^[1] met veel maatschappelijke voordelen zoals efficiënt ruimtegebruik, hoge CO₂ reductie en geen geluidsoverlast (compleet stille bron voor een warmtepomp). Lage temperatuurtoepassingen waaronder PVT hebben een eigen categorie in de SDE++ nodig met eigen kenmerken zoals vollasturen en temperatuurniveaus. Deze projecten kunnen anders niet opschalen om bij te dragen aan de warmtetransitie.

- Zorg voor een 'bonus' in de SDE++ voor de totale afwezigheid van infrastructuurkosten bij zonthermie.
- Stel een nieuwe categorie in voor lage temperatuur zonnearmte inclusief PVT.

^[1] Berenschot rapport juni 2018 [Kansen voor zonnearmte in het hart van de energietransitie.](#)

GVO prijs erg positief ingeschat en telt niet mee voor ranking

De PBL-SDE berekeningen rekenen een forse opbrengst voor GVO's (Garanties van Oorsprong) voor hernieuwbare energie van 7 euro per MWh. Deze wordt wel toegepast, maar niet meegerekend als lager subsidiebeslag voor de ranking van technieken. Dat is niet consequent.

Tel de GVO prijs mee in het lagere subsidiebedrag zodat de ranking van zon eerlijk en beter uitkomt.

Stel eisen aan CCS

CCS komt uit de ranking als één van de goedkoopste manieren om CO₂-emissies te verminderen; ruim boven zonne-energie en andere volledig hernieuwbare technieken. Hier zitten een aantal kanttekeningen die laten zien dat er sprake is van oneerlijke concurrentie.

- De grootste kosten van CCS zitten niet in het afvangen, maar in de aanleg van het transportnetwerk en de opslag. De CO₂-invoedende industrie betaalt hier wel een bedrag voor, maar de risico's om dit netwerk aan te leggen en vollast voor decennia te exploiteren liggen bij de overheid.
- CCS haalt met de gangbare techniek die met SDE++ subsidie zal worden gesteund (SMR) slechts een deel van de CO₂ uit de rookgassen. Technieken voor volledige afvang kosten meer per Mton CO₂ reductie.
- Wanneer bij fossiel gas (een deel van de) CO₂ bij verbranding wordt afgevangen, is dit slechts een deel van de uitstoot in de keten. Zeker bij import uit Rusland of van schaliegas uit de VS gelden schrikbarende methaan emissies door lekkage, uitstoot bij transport, bij de omvorming tot LNG en extra energie voor CCS zelf.

Het is dus logisch om bij CCS-subsidies voor geïmporteerd aardgas duurzaamheidseisen te stellen; net als nu bij geïmporteerde biomassa (EU-RED, SDE).

Stel duurzaamheidseisen aan CCS-subsidie omwille van een daadwerkelijk CO₂ winst in de keten.

We wensen u een vruchtbaar debat toe en sterkte in deze Corona crisis

Hoogachtend

Peter Molengraaf
Voorzitter Holland Solar

Contact: Alex.Kaat@hollandSolar.nl

